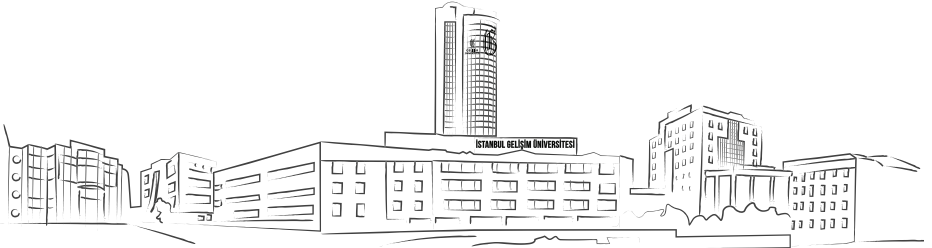

İSTANBUL
GELİŞİM
ÜNİVERSİTESİ

Üreme ve Cinsel Sağlık
Bilgilendirme Kitapçığı

Üreme Hakları ve Cinsel Haklar

Üreme Hakları ve Cinsel Haklar; kadın, erkek, genç, yaşlı bütün insanları kapsayan temel insan hakkıdır. Bu haklar;

1. Yaşama Hakkı

- Hiçbir kadının yaşamı riskli bir gebelik nedeniyle tehlikeye atılamaz.
- Hiçbir çocuğun yaşamı, özellikle cinsiyeti yüzünden tehlikeye atılamaz.
- Her bireyin cinsel sağlık ve üreme sağlığı hizmeti alma hakkı vardır.

2. Özgürlük Hakkı

- Başkalarının haklarına saygı göstermek şartıyla, her bireyin cinsellik ve üreme yaşamlarını sürdürme ve sınırlandırma hakkı vardır.
- Tüm bireylerin üreme ve cinsel sağlıkları konusunda, bilinçli ve hür iradeleri dışındaki tüm tıbbi müdahalelerden korunma hakları vardır.
- Tüm kadınların cinsel organlarına zarar verecek her türlü müdahaleden korunma hakkı vardır.
- Her birey eşi bile olsa istek dışı cinsel ilişkiye zorlanamaz. Her bireyin cinsel tacizden korunma hakkı vardır.
- Hiçbir birey kendi rızası dışında çocuk doğurma ya da doğurmamaya zorlanamaz. Bu nedenle bireylerin gebelikten korunma, yasal prosedürler kapsamında gebeliği sonlandırma hakkı vardır.
- Her bireyin, cinselliğe yönelik tabulardan ve yanlış yönlendirmelerden korunma hakkı vardır.

3. Eşitlik Hakkı

- Hiç kimseye, cinsel sağlık ve üreme sağlığı hizmetlerinden yararlanma konusunda herhangi bir nedenle ayrımcılık yapılamaz.
- Hiçbir kadın, baskı altında kalarak, cinsel sağlık ve üreme sağlığı ve haklarıyla ilgili olan eğitim, bilgi ve hizmetlerden mahrum bırakılamaz.
- Hiçbir kadına, sosyal yaşamda gebelik ya da analık nedeniyle ayrımcılık yapılamaz.

4. Mahremiyet Hakkı

- Tüm cinsel sağlık ve üreme sağlığı hizmetlerinde, mahremiyet sağlanmalı ve kişisel bilgiler gizli tutulmalıdır.
- Tüm bireylerin, başkalarının haklarına saygılı olmak şartıyla cinsel tercihini ifade etme hakkı vardır.

5. Düşünce Özgürlüğü Hakkı

- a. Her bireyin cinsel ve üreme yaşamları düşünce ve konuşma özgürlüğü vardır.
- b. Hiç kimse cinsel sağlık ve üreme sağlığı konusunda bilgiye ulaşmada düşünce, vicdan ve inanç nedeniyle kısıtlanamaz.

6. Bilgilenme ve Eğitim Hakkı

- a. Her bireyin, cinsel sağlık-üreme sağlığı ve hakları konusunda cinsiyete duyarlı, ön yargıdan uzak, tarafsız sunulan eğitime ve doğru bilgiye ulaşma hakkı vardır.
- b. Her bireyin cinsel ve üreme yaşamlarına ilişkin özgür iradeleriyle karar vermelerini sağlayacak yeterli eğitim alma ve bilgi edinme hakkı vardır.

7. Evlenme ve Aile Kurma Konularında Seçim Yapma Hakkı

- a. Her bireyin, cinsel sağlık-üreme sağlığı ve hakları konusunda cinsiyete duyarlı, ön yargıdan uzak, tarafsız sunulan eğitime ve doğru bilgiye ulaşma hakkı vardır.
- b. Her bireyin cinsel ve üreme yaşamlarına ilişkin özgür iradeleriyle karar vermelerini sağlayacak yeterli eğitim alma ve bilgi edinme hakkı vardır.

8. Çocuk Sahibi Olup Olmamaya Karar Verme Hakkı

- a. Her bireyin, istenmeyen gebeliklerden korunmak için güvenli ve kabul edilebilir olan yöntemleri özgürce seçme ve kullanma hakkı vardır.
- b. Her bireyin sahip olacağı çocuk sayısına özgürce karar verme hakkı vardır.
- c. Tüm kadınların güvenli anneliğin sağlanması ve gebeliğinin güvenli sonlandırılması için gereken bilgi, eğitim ve sağlık hizmetlerine ulaşma hakkı vardır.

9. Sağlık Bakımı Alma ve Sağlığın Korunması Hakkı

- a. Her bireyin, cinsel sağlık ve üreme sağlığı konusunda geniş kapsamlı (HIV, infertilite gibi karmaşık durumlar da dahil) nitelikli, ulaşılabilir ve maliyet olarak etkin sağlık hizmeti alma hakkı vardır.
- b. Her bireyin, özellikle de kadınlar ve kız çocuklarının, sağlığa zarar veren geleneksel uygulamalardan korunma hakkı vardır.
- c. Tüm kadınların gebelik, doğum ve doğum sonrası dönemde bakım hakkı vardır.

10. Bilimsel Gelişmelerden Yararlanma Hakkı

- Her bireyin, infertilite kontrasepsiyon ve gebeliğin sonlandırılmasını da kapsayan konularda üreme sağlığı teknolojilerinden yararlanma ve bilgi alma (yasal prosedürler konusunda) hakkı vardır.

11. Toplanma Özgürlüğü ve Siyasete Katılma Hakkı

- Her bireyin, grup halinde cinsel sağlık-üreme sağlığı ve haklarını savunma hakkı vardır.
- Her bireyin, cinsel sağlık ve üreme sağlığı ile ilgili durumlarda birlik oluşturma hakkı vardır.

12. İşkence ve Kötü Muameleden Özgür Olma Hakkı

- Tüm çocukların ve kadınların her türlü cinsel sömürüden (İstismar, taciz, tecavüz, pornografi, kadın ticareti gibi) korunma hakkı vardır.

Cinsel Yolla Bulaşan Enfeksiyonlar (CYBE) Neden Önemlidir?

- Cinsel aktivite içerisinde olan ve korunmasız cinsel ilişkide bulunan herkes CYBE'ler yönünden risk altındadır.
- CYBE'lerde çoğu zaman belirtilerin olmaması ya da kişiyi rahatsız etmeyecek kadar hafif belirtilerin olması, hastalığın yayılmasında önemlidir. Bu nedenle hastalık toplumda sessizce ve hızla yayılabilir, geniş bir kitleyi etkileyebilir.
- CYBE'lere yakalananların, bu durumu gizleme eğilimi bulunması nedeniyle hastalık daha ciddi boyutlara ulaşabilmekte ve başkalarına da bulaştırılabilmektedir.
- CYBE'lerden birine yakalanan bireyin, diğer CYBE'lere de yakalanma olasılığı yüksektir.
- Tedavi edilmediği takdirde;
- Kadın veya erkekte kısırlık (olguların %30-60'ından sorumludur).
- Düşük, dış gebelik (risk 7-10 kat artar).
- Yenidoğan bebeklerde görülen bazı enfeksiyonlar, sakatlıklar ve ölüm
- Rahim ağzı kanserleri
- Sosyal sorunlar (boşanma ve ekonomik yük vb.) ortaya çıkabilir.
- CYBE'lerin çoğunda korunma ve tedavi mümkündür.

***Cinsel Yolla Bulaşan Enfeksiyonlardan Korunmanın Tek Yolu
Kondom (Prezervatif)' Dur.***

Cinsel Yolla Bulaşan Enfeksiyonlardan Korunmak İçin Genel Önlem

- Her tür cinsel ilişkide kondom (prezervatif) kullanılmalıdır.
- Tek eşlilik, CYBE'lerden korunmada önemli yollardan biridir.
- Kontrol edilmiş kan ve kan ürünleri kullanılmalıdır.
- Diş fırçası, tıraş bıçağı, jilet gibi özel eşyalar ortak kullanılmamalıdır.
- Sünnnet, akupunktur iğnesi, manikür-pedikür aletleri, epilasyon, dövme iğneleri ve aletleri kişinin kendine ait ya da uygun biçimde steril edilmiş olmalıdır.
- Hepatit B, aşıyla korunabilen CYBE'dir. Aşının koruyuculuğu yüksektir ve mutlaka aşı yaptırılmalıdır. HPV aşısı yaptırılabilir.
- Gebeliğin erken döneminde CYBE'lere yönelik gerekli testlerin yaptırılması gerekmektedir.

Kaynaklar:

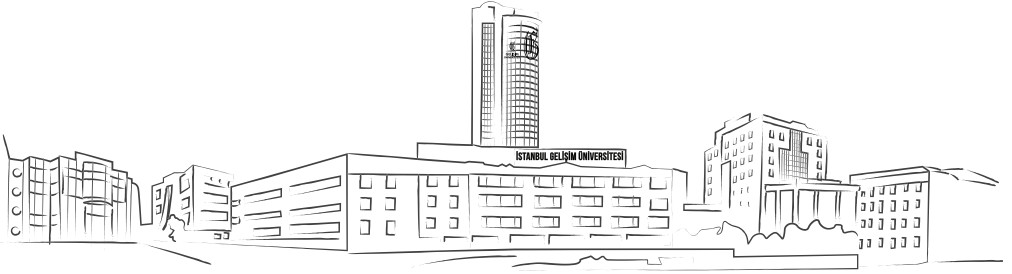
1. Coşkun, A., Akyüz, A., Arslan, H., Aslan, E., Demirci, N., & Dinç, H. (2012). Kadın sağlığı ve hastalıkları hemşireliği el kitabı. Ed: Coşkun A., İstanbul, Koç Üniversitesi Yayınları, 474-488.
2. Beji Kizilkaya N (Ed) (2016). Hemşire ve Ebelere Yönelik Kadın Sağlığı ve Hastalıkları, Nobel Tıp Kitabevleri, 7-9.

“İCÜ Eğitim Destek Koordinatörlüğü öğrencilere ve toplumun çeşitli kesimlerine yıl içerisinde belirli zamanlarda ücretsiz cinsel sağlık ve üreme sağlığı eğitimleri düzenlemektedir.

Eğitimler hakkında bilgi almak için **İCÜ Eğitim Destek Koordinatörlüğü ile iletişime geçiniz.”**

Gelişime Açık Olun

www.gelisim.edu.tr

 [gelisimedu](#) [gelisimedu](#) [igugelisim](#)